

בבא קמא צה

הגזלנין ומלוי ברבית שהחזירו - אין מקבלין מהן, והמקבל מהן - אין רוח חכמים נוחה הימנו.	הרועים, והגבאין, והמוכסין - תשובתן קשה, ומחזירין למכירין! ושאין מכירין - יעשה בהן צרכי ציבור
אין מחזירים	מחזירים
לאחר תקנה	קודם תקנה
בשאין גזילה קיימת	בגזילה קיימת

מסקנה:

גזילה קיימת	גזילה קיימת אבל צריך להרוס משהו כדי להוציא (מריש בבירה)	אין גזילה קיימת
מחזירים החפץ הגזול	מחזירים דמים (רש"י – בגלל שעדיין קיימת, חייבים להחזיר את הכסף)	מחזירים דמים לצאת ידי שמיים אבל אין מקבלים מהם

גזל פרה מעוברת וילדה וכו'.

תנו רבנן:

הגזול רחל וגזוה, פרה וילדה	רבי מאיר	ר' יהודה	רבי שמעון
משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה	משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה	גזילה חוזרת בעיניה	רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף

שאלה על ר' מאיר - גירסה 1: איבעיא להו: מאי טעמיה דרבי מאיר?

- משום דקסבר שינוי במקומו עומד,
 - או דילמא בעלמא שינוי קונה, והכא קנסא הוא דקא קניס? למאי נפקא מינה? להיכא דכחשא מכחש.
- תשובה 1:** תא שמע: **גזל בהמה והזקינה, עבדים והזקינה - משלם כשעת הגזילה, רבי מאיר אומר: בעבדים - אומר לו הרי שלך לפניך, ואילו בהמה - כשעת הגזילה;** ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי במקומו עומד, אפי' בהמה נמי! אלא לאו ש"מ: קסבר ר' מאיר שינוי קונה, והכא קנסא הוא דקא קניס.
- דחיית התשובה:** אמרי, רבי מאיר לדבריהם דרבנן קאמר להו: לדידי שינוי אין קונה, ואפילו בהמה נמי, אלא לדידכו דאמריתו שינוי קונה, אודו לי מיהת בעבדא דכמקרקעי דמי, וקרקע אינה נגזלת! ואמרי ליה רבנן: לא, עבדא כמטלטלי דמי.
- תשובה 2:** ת"ש: **לצבוע לו אדום וצבעו שחור, שחור וצבעו אדום - ר' מאיר אומר: נותן לו דמי צמרו;** דמי צמרו אין, דמי צמרו ושבחו לא, ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי אין קונה, דמי צמרו ושבחו בעי למיתב ליה! אלא לאו ש"מ: קסבר ר"מ שינוי קונה, והכא קנסא הוא דקא קניס, שמע מינה.

שאלה על ר' מאיר - גירסה 2: איכא דאמרי: הא לא איבעי לן, מדאפיך רב ותני: **גזל פרה והזקינה, עבדים והזקינה - משלם כשעת הגזילה, דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים: בעבדים - אומר לו הרי שלך לפניך, ודאי לרבי מאיר שינוי קונה, והכא קנסא הוא דקא קניס ליה, כי קא איבעי לן - הכי איבעי לן: כי קא קניס במזיד, אבל בשוגג לא קניס, או דילמא אפי' בשוגג נמי קניס?**

תשובה 1: תא שמע: **חמשה גובין מן המחוררין, ואלו הן: פירות, ושבח פירות, והמקבל עליו לזון בן אשתו ובת אשתו, וגט חוב שאין בו אחריות, וכתובת אשה שאין בה אחריות;**

- מאן שמעת ליה דאמר אחריות לאו טעות סופר הוא? רבי מאיר,
 - וקתני: **פירות ושבח פירות;** שבח פירות היכי דמי? כגון שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה, והרי היא יוצאה מתחת ידו, כשהוא גובה - גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת השבח מנכסים בני חורין, דאתא בעל ארעא ושקיל ארעיה ושבחיה. מאי לאו בעם הארץ, דלא ידע דקרקע נגזלת או אינה נגזלת, ואפי' הכי קאתי בעל קרקע ושקיל לארעא ושבחה, ושמע מינה: בשוגג נמי קניס.
- דחיית התשובה:** אמרי: לא, בלוקח תלמיד חכם וידע (לא מקרה של שגגה).

תשובה 2: תא שמע: **לצבוע לו אדום וצבעו שחור, שחור וצבעו אדום - ר' מאיר אומר: נותן לו דמי צמרו;** דמי צמרו אין, דמי צמרו ושבחו לא, ואי סלקא דעתך בשוגג נמי קניס, דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה! אלא לאו ש"מ: במזיד קניס, בשוגג לא קניס, ש"מ.

רבי שמעון	ר' יהודה	רבי מאיר	
רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף	גזילה חוזרת בעיניה	משלם אותה ואת גזותיה ואת ולדותיה	הגזול רחל וגזוזה, פרה וילדה
דגזלן הוי (שינוי קונה)	דנגזל הוי (זה לא מספיק נחשב שינוי להעביר בעלות)		רב זביד - בשבח שעל גבי גזילה
דנגזל ולגזלן - הגזלן מקבל למחצה לשליש ולרביע (שינוי קונה אבל יש לגזלן אחוזים בגלל שהקשיע בה)	דגזלן הוי (שינוי קונה)		רב פפא - בשבח שעל גבי גזילה

קושי על רב פפא: תנן: **גזל פרה ונתעברה אצלו וילדה, רחל ונטענה אצלו וגזוזה - משלם כשעת הגזילה**; ילדה - אין, לא ילדה - הדרא בעינא,

- בשלמא לרב זביד דאמר שבח שעל גבי גזילה דנגזל הוי לר' יהודה, הא מני? רבי יהודה היא,
 - אלא לרב פפא דאמר דגזלן הוי, הא מני? לא רבי יהודה ולא ר"ש!
- תירוץ**: אמר לך רב פפא: הוא הדין אפילו לא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם, והא דקתני ילדה? אידי דנסיב רישא ילדה, נסיב סיפא נמי ילדה.

חיזוק לרב פפא: תניא כוותיה דרב פפא, **ר' שמעון אומר: רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף למחצה, לשליש ולרביע.**

שאלה על שיטת ר' שמעון: אמר רב אשי: כי הוינן בי רב כהנא, איבעיא לן: לר' שמעון דאמר למחצה, לשליש ולרביע הוא דשקיל גזלן, כי מסלקינן ליה -

- בדמי מסלקינן ליה,
 - או דילמא מבשרא שקול?
- תשובה**: ופשטנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל: שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים, ואלו הן: בכור לפשוט, ובעל חוב ללוקח, ובעל חוב ליתומים.

שאלה על דברי שמואל: אמר ליה רבינא לרב אשי, מי אמר שמואל: בעל חוב ללוקח יהיב ליה שבח? והאמר שמואל: בעל חוב גובה את השבח!

בעל חוב גובה את השבח	שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים, ואלו הן: בכור לפשוט, ובעל חוב ללוקח, ובעל חוב ליתומים	
בעל חוב מקבל השבח	בעל חוב מחזיר את השבח	הסתירה
בשבח שאין מגיע לכתפים	בשבח המגיע לכתפים - נחשבים כפירות תלושים ומחזירים ללוקח	פתרון
	וקא מגבי שמואל אפיי שבח המגיע לכתפים!	קושי
	מחזיר ללוקח - גובה את השבח - דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא	תירוץ

